№ 60 ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 19 ՄԱՐՏԻ

1914
ՔԱՌԱՍՈՒՆԵՐԵՔԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԺԻՄՆԱԳԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐՔՐՈՒՆԻ

ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 19 ՄԱՐՏԻ № 60

Տարեկան գինը 10 րուբլի. կէս տարվանը և 7 ամսվանը 6 րուբլի. ամսական 85 կօպ.
Առանձին համարները ԱՄԵՆ ՏԵՂ. 5 ԿՕՊ.

Թիֆլիսում գրվում են խմբագրատանը.

Մեր հասցէն՝ Тифлисъ, редакція «Мшакъ»
Сергіевская ул. № 5.
Tiflis, Rédaction „Mschak"

Խմբագրատան տէլէֆօն № 2—53.

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2
(բացի կիրակի և տօն օրերից)

Բոլոր յայտարարութիւնը ընդունվում է ամեն լեզուով

Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր տողատեղին 10—20 կօպ.

Տպարանի տէլէֆօն № 67.

ՄՇԱԿ

Հասցէն՝ ТИФЛИСЪ, Редакція «МШАКЪ».

TIFLIS. Rédaction du journal «MSCHAK».

Յայտարարութիւնների համար պիտի վճարել I երեսի վրա իւրաքանչիւր տողատեղին (պետիտ)—20 կ., IV երեսի վրա—10 կօպ.։

1914 թուի տարեկան բաժանորդները, որոնք առ 1-ն յունվարի 1915 թ. լրիւ վճարած կունենան բաժանորդավճար 10 րուբլին, ՁՐԻԱԲԱՐ կը ստանան հետևեալ 2 գրքերից մէկն ու մէկը. «ԳՐ. ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ 1865—1871 թ.», «ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՆԵՐ» վրձինի։

ԱՊԱՌԻԿ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՄ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՉԷ ԸՆԴՈՒՆՎՈՒՄ

ԹԻՖԼԻՍԻ ԱՐՔՈՒՆԱԿԱՆ ԹԱՏՐՕՆ

Չորեքշաբթի, մարտի 19-ին 1914 թ.

Մ Ի Մ Ի Ա Ձ Ն Մ Ի Ն Ե Ր Կ Ա Ց Ա Ց Ո Ւ Մ

ՀԱՅՈՑ ԴՐԱՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԽՄԲԻ ԴԵՐԱՍԱՆՆԵՐԸ մասնակցութեամբ կիէվի և Խարկովի Սիմհոնիկովի ռուսաց դրամատիկական խմբի ԴԵՐԱՍԱՆՈՒՀԻ

ՕՐ. ԻԶԱԲԵԼԼԱ ՔԱԼԱՆԹԱՐԻ

կը ներկայացնեն

I

☛ ՆՕՐԱ ☚

Դրամա 3 գործ. Հ. Իբսէնի

ՆՕՐԱՑԻ դերը կը կատարէ—ՕՐ. ԻԶԱԲԵԼԼԱ ՔԱԼԱՆԹԱՐ։

II

ՍԱԼՕՄԷ

Դրամա 1 գործ. Օսկար Ուայլդի, թարգմ. Ներսէս Աբէլեանի։

ՍԱԼՕՄԷԻ դերը կը կատարէ Տիկ. ԴՈՒՐԵԱՆ-ԱՐՄԷՆԵԱՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԱՑԻ դերը կը կատարէ պ. ԻՍ. ԱԼԻԽԱՆԵԱՆ

ԿԸ ԿԱՅԱՆԱՅ ԵՕԹԸ ԳԱԼԱՐԵՆԵՐԻ ՅԱՅՏՆԻ ՊԱՐԸ։

Սկիզբը երեկոյեան ժամը 8-ին։
Տեղերի գները օպերայինսովորական են։
Բեժիսեօր-կարգադրիչ՝ Ա. ԱՐՄԷՆԵԱՆ

(չ.) առ. 242. 3—3

ՇԵՐԱՄԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ և ՄԵՂՈՒԱՔՈՒԹՈՒԹԵԱՆ

ԴԱՍԸՆԹԱՑՔՆԵՐ

(Տեսական և գործնական)

Կովկասեան Շերամապահական Կայարանին կից ներկայ ապրիլի 15-ից բացվում են յիշեալ դասընթացքները, որ կը շարունակվին մինչև յունիսի 1-ը։ Դասընթացքների ունկնդիրները ուսման վարձ չեն վճարում։ Ունկնդրել ցանկացողները կարող են ստորագրվիլ Կայարանի գրասենեակում ամեն օր, բացի տօն օրերից, առ. ժ. 11-ից մինչև ցեր. ժ. 1-ը։ Տեղեկութիւնների համար անձամբ կամ գրաւոր կարելի է դիմել Կայարանին։ 248. 8—1

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Ա. ԿԷՕՆՃԵԱՆ

Ընդունում է ատամի և բերանի հիւանդութիւն ունեցողներին. պլոմբ, արհեստական ատամներ, ատամի հեռացում, (առանց ցաւի)։

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆԸ՝
Ամեն օր (Առաւօտեան ժ. 9—2-ը
(Երեկոյեան ժ. 4—7-ը
Անկիւն Աթաո-Ագռաւկայա հրապարակի և Լիսմոսովսկայա փողոցի, № 1.
(Ե.Հ.Կ.) առ. 679. 74—74

ԲԺԻՇԿ

Մ. Կ. ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Սիֆիլիս, վեներական եւ կաշուի հիւանդութիւնների

Սրսկումն «606»-ի և «914»-ի։
Ընդունելութիւն (առ. ժ. 1—2
(եր. ժ. 5—8
Մելիզաէֆինսկայա փ. № 39. տ. Զաղիեեանի։
ՏԷԼԷՖՕՆ № 9—17.
(չ.ու.կ.) առ. 901. 100—54

ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

— o —

ԱՁԻ ԵՒ ԱՁԻ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(Պետ. Հեռ. Դործ.)

17 մարտի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ.—Մարտի 16-ին բժշկական ընթերական ընկերութիւնը վերաքննող մանկաժողովի նիստում ընդունվեց բժշկական ընթերական մասի հանդուժելութեան, կառավարութեան ու կազմակերպութեան նախագիծը Սիբիրում, Պրիվիսլեան ու Թիւրքեստանի երկիրներում և Կովկասում։ Բժշկական ընթերական մասի կառավարութեան կազմակերպութիւնը յանձնվում է հասարակական վարչութիւններին, ամեն մի նահանգում հատատվում է բժշկական-սանիտարական խորհուրդ, իւրաքանչիւր գաւառում—գաւառական խորհուրդ։

Բժ. Բէլոեէվի սպանութեան մէջ մեղադրվող Բոգդանովիչը արդար ճանաչվեց երդուեալ ատենականների կողմից։

Բիւջետային մանկաժողովի նախագահ Ալէքսէեվսկօն լուրջ ակարութեան պատճառով ընդհատում է ազատել իրան եւմաի զեկուցանողի պարտականութիւնից։ Նրան փոխարինելու է նրա օգնական Բժիվսկին։

Թագուհի կայսրուհի Ալէքսանդրա Ֆեօդօրովնան ամենաողորմածաբար շնորհակալութիւն է յայտնում բոլոր այն անձերին և հաստատութիւններին, որոնք մարտի 11—15 նուիրաբերութիւններ են արել յօգուտ ուրախութեան վաւերականների։

Ռազմական գահաժառանգ պրինցը կարգ պրինցի հետ եկան Ցարսկօէ Սէլօյից և այցելութիւններ գործեցին Մեծ Իշխանուհիներին և Մեծ Իշխաններին, արտաքին գործերի և զինուորական մինիստրներին, դիւանագիտական մարմնին, նախկին էրմիտաժը և վերադարձան Ցարսկօէ Սէլօ։

Աւրզարադատութեան մինիստրը ժողովրդական ժուժկալութիւնը պաշտպանելու նկատումով շրջաբերական ուղարկեց դատական տեղերի պաշտօնեաներին՝ ձեռք առնել իրանցից կախված բոլոր միջոցները շուտով քննելու խմիչքների ապօրինի վաճառման ու գաղտնի օղեգործարանների գործերը։

Մամուլի օրինագիծը քննող մանկաժողովում հրաժվեց օպոզիցիայի առաջարկութիւնը, որպէսզի հսկողութեան ֆունկցիաները տրվին դատախազական իշխանութեան մարմիններին։ Ընդունվեց այն առաջարկութիւնը, որով մամուլի գործերի վարչութեան վրա է դրվում Ռուսաստանում լոյս տեսնող բոլոր դրքերի, բրօշիւրների և պարբերական հրատարակութիւնների ցուցակների հնատարակութիւնը, ինչպէս նաև այն գրաւածքների ցուցակների հրատարակութիւնը, որոնց վրա արգելք է դրված։ Մերժվեց օպոզիցիայի առաջարկութիւնը՝ չը գործադրելու կրթական ցենզի պահանջը բանուորական ու պրօֆեսիոնալ հրատարակութիւնների խմբագիրների վերաբերութեամբ, բայց ընդունվեց Պարչեվսկիի առաջարկութիւնը՝ թոյլ տալու խմբագիրների պաշտօնում մանաւոր կրթական հաստատութիւններ աւարտած անձանց։ Ընդունվեց հետևեալ ձևակերպութիւնը. խմբագրի փոխվելու դէպքում հրատարակութիւնը չէ կարող լոյս տեսնել մինչև նոր վկայական ստանալը, սակայն հրատարակչին իրաւունք է տրվում մատնանշել խմբագրի փոխարինողներին։ Հանվեց այն յօդուածը, որի ոյժով այն դէպքում, եթէ խմբագիրը զբկվում է խմբագրի իրաւունքից կամ թէ չէ կարող կատարել իր պարտականութիւնները, հրատարակութիւնը պիտի կանգ առնէր մինչև նոր խմբագիր նշանակելը։

Պետական Դումայի նախագահը բաղդ ունեցաւ ներկայացնել Թագաւոր Կայսրին ամենահպատակ զեկուցում Պետական Դումայի հերթական գործերի մասին։ Բարձրագոյն ունկնդրութիւնը տևեց 1¼ ժամ և կրում էր առինաողորմած ընդունելութիւն։

Էլեքտրական լուսաւորութեան կինտօրօնական կայսրում խողովակի պայթումից սպանվեցին վարպետներից մէկը և մի բանուոր, վիրաւորվեցին 7 հոգի։

Մեկնեց Ռուսաստանի հարաւ գնեռալ Դաշկովը՝ բաժանելու նոցին Մեծութիւնների նպաստը մրրկից վնասվածներին։

«День» լրագրում տպված էր մի հեռագիր Վիէննայից, թէ մինիստրների խորհրդի նախագահը կարծիքներ է յայտնել «Ազէա» լրագրի ներկայացուցչին արտաքին ու ներքին քաղաքականութեան զանազան հարցերի մասին։ Տեղեկատ. բիւրօն լիազօրված է յայտնելու, որ մինիստրների խորհրդի նախագահ Գօրեմըկինը ոչ մի յայտարարութիւն յիշեալ լրագրի ներկայացուցչին չէ արել։

Այսօր գործադուլ էին անում 24,673 բանուոր։ Գործարաններում հորից հիւանդացան 60 բանուորուհի։

Ի նշան «Տրէուգօլնիկ» գործարանում պատահած թունաւորման՝ զէպքերի համակրութեան, գործադուլ արին Պուտիլովի գործարանում 5000 և մանր գործարաններում՝ 3000 բանուոր։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ.—Պ. Հ. Գ. տեղեկացաւ ստոյգ աղբիւրից, որ Բերլինի մեր դեսպանը գերմանական կառավարութիւնից պատճել է նօտա, որով անկեղծ ցաւակցութիւն է արտայայտված կայիսեր Պօլիակովի հետ տեղի ունեցած մէջադէպի մասին և խոստացված է արագ պատիժ պաշտօնեաներից մի քանիսը ենթարկվել։

ՈՒՐԱԼՍԿ.—Ինդէրի շրջանի կիզիլքարում մինչև օրս ժանտախտից մահացել են 15 հոգի։

ՆԱՐԿՕՎ.—Ռուսաստանի հարաւի հանքարդիւնաբերողների համագումարը 5000 րուբլի յատկացրեց յօգուտ մրրկից վնասվածների։

ՏՕԿԻՕ.—Տօկուգավան հրաժարվեց կառավարել կազմել։

ԱԹԵՆՔ.—Ազգային բանկի կառավարիչ Վալռաբիանը խեղդվեց Ֆալէրնի նաւահանգստում։

Եկաւ բօլգարական հաւատարմատար Բադէվը։

ԴՈՒՐԱՑՑՕ.— Իտալական վիւռօրական «Մխուռատա» պօռօնաւոր բերից պրինց Վիդի երկու տղաներին։ Դիմաւորեցին ծնողները, շքախումբը, Թուրխան-փաշան, կաբինէտի անդամները և ամբոխը։

ԲՈՒԿՆՕՍ-ԱՅՐԷՍ.— Եկաւ պրօւսական պրինց Հէնրիխը կնոջ հետ։

ԼՕՆԴՕՆ.— Մտած է եկել ֆրանսիական նաւատորմը Դարդէլի հրամանատարութեամբ, որին անգլիական նաւատորմը և ազգաբնակութիւնը ցնծութեամբ ողջունել են։

Աւկվիտը պատասխանում յայտնեց, որ Սիլլին, Ֆրէնչը և Թարթը հրաժարական են տուել։ Աւկվիտը յանձն է առել կառավարել վիւռական մինիստրութիւնը։ «Թագաւորը իմ վճիռը հաւանեց,—ասաց Աւկվիտը։ Այժմ անհրաժեշտութիւն է առաջ գալիս ինձ նորից ընտրելու։ Ես պէտք է հեռանամ պատասխանից վիրընտրվելը»։ Աւկվիտի այս յայտարարութիւնը միանգամայն անսպասելի էր պատի համար։ Մի վոքր ժամանակ լռութիւն էր տիրում, յետոյ մինիստրական կռատակցութիւնը բուռն ծափահարեց։ Այդ տեսակ ցոյց եղաւ այն օրվից, երբ Աւկվիտը դուրս եկաւ դահլիճից։

Սիլլին, որ տեղ էր գրաւել յետին աթոռներում, յայտնեց, որ կաբինետը գործի հէնց սկզբից գիտէր Գօֆի պահանջների մասին։

ՆԻՒ-ՅՕՐԿ.—Մրցակցող պետութիւնների երկրաշարժացոյց գործիքները ցոյց տուին, որ երէկ ժ. 7—9 ուժեղ երկրաշարժ է տեղի ունեցել Մէկսիկայից 800 մղոն հեռաւորութեան վրա։

ՍՕՖԻԱ.—Երէկ եկած յունաց հաւատարմատար ծամադոսը պաշտօնական այցելութիւններ գործեց։

Բօլգարական գործակալութիւնը հերքում է Բէլգրադի լրագիրների այն տեղեկութիւնը, թէ իբր Սօֆիայում յայտնագործված է մեծ դաւադրութիւն։

ԹԻՀՐԱՆ.—Ներքին գործերի մինիստրը հրաժարական տուեց։

ԿԱՀԻՐԷ.—Խէդիվը, կնոջ հետ և բարձրաստիճան պատերազմական գործերի մինիստրութիւնը բանակցում են մինչև հետ եկած կաբինետի մէջ փոփոխութիւններ մտցնելու մասին։ Կարծում են, որ նախկին մինիստր-նախագահ Մուսթաֆա-փաշա-Ֆէխմին կը դառնայ մինիստր-նախագահ։ Օսմանլեան պարզելու Սախդ-փաշան յայտնել է, որ կը մնայ մինիստրութեան մէջ։

ԿԵՕՂՆ.— Խաղաղութեան ընկերութիւնը ցոյց արաւ Գիւվէրնը յորդորեց՝ շուտով դադարել Հաւագայի երրորդ վեհաժողովը։

ՍՏՕԿՀՕԼՄ.—Բիւկդագի ընտրութիւնների առաջին հետևանքը. Ստօկհօլմի շրջաններից մինչև պետական պաշտպանութեան կողմնակիցները ստացել են 6220 ձայն, Ստայֆի կողմնակիցները՝ 3580, սօցիալիստները՝ 10831։

ՊԱՐԻԶ.—Պալատում քննվեց Լէֆեվրի և Դիւպրէյի հարցապնդումը չինական փոխառութեան մասին։ Դումէրգը բացատրեց, որ փոխառութիւնը քաղաքական բնաւորութիւն չունի և տրվում է հասարակական շինութիւնների համար։ Ընդունվեց հերթական գործերին անցնելու հասարակ բանաձև։

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ ԴՈՒՄԱՑՈՒՄ

(Մարտի 17-ի նիստը)

—

Նիստը սկսվում է իշխ. Ա. Մ. Արղութեան-Երիվանթազուկի նախագահութեամբ։

Իրաւասունները հաստատվում են ու թիւը անցնում է 43-ից։

Դուման նախ լսում ու հաստատում է նախորդ նիստի արձանագրութիւնը անշան ուղղումով։

Ապա դումային արվում է ծանօթութիւն իրաւասու Ս. Գ. Ալիպանովի հարցապնդման աւելով, Թիֆլիսում ընդհատուը ուսում մտցնելու հարցի մասին։

Ուսումնարանական մանկաժողովի վիկտացման վրա հիմնվելով, վարչութեան անդամ Մ. Ն. Աթաբէգովանը յայտնում է, որ դումայի այդ որոշումը, ընդհանուր ուսում մտցնելու մասին, իրագործելու համար պահանջվում է 425,000 րուբլի 9 տարվայ ընթացքում։

Պետական Դումայի վերջին որոշմամբ, պետական գանձարանը տալու է նոյն նպատակի համար իւրաքանչիւր բաժանմունքին (հաշուելով դրանց թիւը Թիֆլիսում 102 բաժանմունք) 390-ական րուբլի։ Այդ գործում Թիֆլիսին օգնութեան է հասնելու նաև պետական գանձարանը, որ մասամբ թեթևացնում է գործը։

Դուման, լսելով զեկուցումը, հաստատում է իր նախորդ որոշումը և յանձնարարում վարչութեանը նորից միջնորդութիւն յարուցանել, որպէսզի շուտով կթագործվի ընդհանուր ուսման հարցը Թիֆլիսում։

Այնուհետև ընդունվում են օրակարգի մէջ մտած երկու առաջարկները՝ մրրկից վնասվածների օգտին 1000 րուբլի և բանատեղծ Տ. Շեվչենկոյի արձանի համար 100 ր. յատկացնելու մասին։

Թեր և դէմ վէճաբանութեան առիթ է տալիս մի խումբ իրաւասուների առաջարկը՝ դումայի բոլոր իրաւասուներին էլեքտրական լամպերի տեղադրութեան մասին։

Քուէարկութեամբ դուման, ճնշող ձայնների մեծամասնութեամբ, մերժում է այդ առաջարկը, վերապահելով վարչութեանը իրաւունք քաղաքի հաշուով գնել տեսակներ մի քանի մանկաժողովների անդամների համար։

Օրակարգի վեցերորդ հարցը կատարեալ սկանդալային բնոյթ ունէր։

Քաղաքային նախկին ծառայողներից մէկը՝ Խարտիշվիլին, գանգատ է ուղղել դումային վարչութեան դէմ։

Նախագահը կարգաց ամբողջապէս այդ գանգատը՝ լի գովեստներով իր՝ խնդրատուի հասցէին և լի հայհոյանքներով ու անհեթեթ զրպարտութիւններով վարչութեան հասցէին։

Որպէս թէ վարչութիւնը հովանաւորում է գողերին ու գողութիւնները և կազմակերպված հալածանքի ենթարկում իրան։

Որովհետև գանգատը վարչութեան դէմ էր, ուստի իշխ. Ա. Մ. վիջում է նախագահական բազմաթոռը բժ. Լունկևիչին։

Այդ գանգատի առիթով վարչութեան անդամ Մ. Ն. Աթաբէգովանի և իշխ. Ա. Մ. Արղութեան-Երիվանթազուկի տուած բացատրութիւններից պարզվեց բոլորովին այլ բան։ Դանգատի հիմքը եղել է այն, որ կատարողական թերթով Խարտիշվիլին միանգամայն արժանի է եղել պատժվելու։

Եւ չը նայելով իր բոլոր ճիգերին՝ երևալու գաղափարական, երևելու զեղծումների ու գողութիւնների դէմ մաքառող ու նոր լսել, նա հանդիսացաւ հէնց այդ նիստում՝ ոչ աւելի ոչ պակաս՝ մի յանդուգն սկանդալիստ...

Թէ վարչութեան անդամների տուած բացատրութիւնների ժամանակ և թէ իրաւասուների ճառերի մէջտեղ, Խարտիշվիլին ներկայ լինելով նրանց դէմքին, որպէս տեղական թերթերից մէկի բնաբանիւր, թոյլ էր տալիս ընդհատել խօսողներին, և այն էլ այնպիսի յանդգնութեամբ, որ սպառելով նրան կարգի հրաւիրելու բոլոր միջոցները, նախագահը դուրս անել տուաւ դահլիճից։

Խարտիշվիլին բարձրացաւ վերնասրահը և հանդիսականների մէջից շարունակեց իր խուլիգանական փորձերը։

Վերջ ի վերջոյ նախագահը ստիպված եղաւ ընդմիջում անել և երկու ոստիկանների հետացնել տալ նրան դումայի շէնքից։

Նիստը վերսկսվելուն պէս դուման ճշնշող մեծամասնութեամբ որոշում է Խարտիշվիլին գանգատը թողնել առանց քննութեան։

Վարչութիւնը այդ գանգատի վրա հիմնվելով դիմել է պատասխանատուութեան՝ խնդրելով պատասխանատուութեան հետքերով Խարտիշվիլիի զրպարտութեան համար։

Դուման գտնում է, որ Խարտիշվիլին կարող է դատարանում անել իր մերկացումները։ Հարցը սպառված լինելով, բժ. Լունկևիչին դարձեալ փոխարինում է իշխ. Ա. Մ. Արղութեան-Երիվանթազուկը։

Օրակարգի խնդիրներից մէկն էլ քննելուց յետոյ իրաւասուները շտապում են դուրս գալ ճնշված մթնոլորտից։

Ժամը 11-ի մօտ նիստը յայտարարվում է փակված։

Աշխատակից

ՄԱՐԴԱՍԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՑԻՄՆԱՄԵԱԿԻ Ա-ՌԻԹՈՎ

—

Ինչպէս յայտնի է, այս տարի լրանում է Բագուի Հայոց Մարդասիրական Ընկ. հիմնադրութեան 50-ամեայ յոբելեանը, որը տօնվելու է առաջիկայում։

Բագուի այդ ամենամեծ և պատկառելի անցեալ ունեցող հիմնարկութեան յոբելեանը բնականաբար արժանի է որևէ նպատակայարմար գործով յաւերժացնելու, այլ ոչ թէ մեռած ձևական տօնակատարութեամբ։ Ուստի վարչութիւնը ներկայումս զբաղված է այն հարցի քննութեամբ, թէ ինչ միջոցով է աւելի յարմար այդ բանը անելու։

Մենք շատ անգամներ ենք գրել, բողոքել այն բանի դէմ, որ մեզ մօտ առ հասարակ չափազանց շատ է արհամարհվում և մեր բոլոր հասարակական գործերը միշտ կենտրօնացած են լինում «հասարակական գործիչների» մի փոքրիկ խմբակի ձեռքին, որը միշտ իրան հայ հասարակութեան ներկայացուցիչ է համարում և այդ անուան տակ գործում։

Վերջերս Ընկերութեան վարչութիւնը ժողով է ունենում որոշելու համար Ընկերութեան յոբելեանի տօնը յաւերժացնելու ձևը։ Հրաւիրված են լինում և մի շարք կողմնակի անձնաւորութիւններ, վարչութեան ընտրութեամբ։ Ի հարկէ աւելն մի գործի դեկավար մարմնի իրաւունքն է անելու այն, ինչ ինքն է ցանկանում, իրական տեսակէտից։ Սակայն մի հիմնարկութեան յոբելեանը յաւերժացնելու ձևի մասին խորհրդակցելիս, մի պատկառելի հիմնարկութեան, որի ճակատին գրոշմված է «Բագուի Հայոց Մարդասիրական Ընկ.» և որը մի մանաւոր հիմնարկութիւն չէ, այլ հասարակական մի կազմակերպութիւն, թեև էլ, որ այլ կերպ պիտի վարվի ընկ. վարչութիւնը։ Նա ոչ թէ մանաւոր խորհրդակցութիւն պիտի կազմէր ընտրեալ մարդկանց մի խմբակից, այլ պիտի աշխատէր խորհրդակցութեան հրաւիրել ոչ թէ իր ցանկացած ու ընտրած մարդկանց, այլ հասարակական լայն խաւերից ցանկացողներին։

Ինչ ասած, այդ մի ցաւոտ ու հիւանդոտ կողմն է մեր իրականութեան, որը վերացնելու համար երկար ու լուրջ աշխատանք է հարկաւոր և դրա մասին չէ մեր խօսքը։

Մենք կուզէինք կանգ առնել խորհրդակցութեան որոշումների գլխաւոր կէտի՝ յոբելեանը յաւերժացնելու նպատակայարմար միջոցի վրա։

Արդութեան-Երիվանթազուկի տուած բացատրութիւններից պարզվեց բոլորովին այլ բան։ Դանգատի հիմքը եղել է այն, որ կատարողական թերթով Խարտիշվիլին միանգամայն արժանի է եղել պատժվելու։

Եւ չը նայելով իր բոլոր ճիգերին՝ երևալու գաղափարական, երևելու զեղծումների ու գողութիւնների դէմ մաքառող ու նոր լսել, նա հանդիսացաւ հէնց այդ նիստում՝ ոչ աւելի ոչ պակաս՝ մի յանդուգն սկանդալիստ...

Թէ վարչութեան անդամների տուած բացատրութիւնների ժամանակ և թէ իրաւասուների ճառերի մէջտեղ, Խարտիշվիլին ներկայ լինելով նրանց դէմքին, որպէս տեղական թերթերից մէկի բնաբանիւր, թոյլ էր տալիս ընդհատել խօսողներին, և այն էլ այնպիսի յանդգնութեամբ, որ սպառելով նրան կարգի հրաւիրելու բոլոր միջոցները, նախագահը դուրս անել տուաւ դահլիճից։

Խարտիշվիլին բարձրացաւ վերնասրահը և հանդիսականների մէջից շարունակեց իր խուլիգանական փորձերը։

Վերջ ի վերջոյ նախագահը ստիպված եղաւ ընդմիջում անել և երկու ոստիկաններով հետացնել տալ նրան դումայի շէնքից։

Նիստը վերսկսվելուն պէս դուման ճշնշող մեծամասնութեամբ որոշում է Խարտիշվիլին գանգատը թողնել առանց քննութեան։

Վարչութիւնը այդ գանգատի վրա հիմնվելով դիմել է պատասխանատուութեան՝ խնդրելով պատասխանատուութեան հետքերով Խարտիշվիլիի զրպարտութեան համար։

Դուման գտնում է, որ Խարտիշվիլին կարող է դատարանում անել իր մերկացումները։ Հարցը սպառված լինելով, բժ. Լունկևիչին դարձեալ փոխարինում է իշխ. Ա. Մ. Արղութեան-Երիվանթազուկը։

Օրակարգի խնդիրներից մէկն էլ քննելուց յետոյ իրաւասուները շտապում են դուրս գալ ճնշված մթնոլորտից։

Ժամը 11-ի մօտ նիստը յայտարարվում է փակված։

Աշխատակից

ՄԱՐԴԱՍԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՑԻՄՆԱՄԵԱԿԻ Ա-ՌԻԹՈՎ

—

Ինչպէս յայտնի է, այս տարի լրանում է Բագուի Հայոց Մարդասիրական Ընկ. հիմնադրութեան 50-ամեայ յոբելեանը, որը տօնվելու է առաջիկայում։

Բագուի այդ ամենամեծ և պատկառելի անցեալ ունեցող հիմնարկութեան յոբելեանը բնականաբար արժանի է որևէ նպատակայարմար գործով յաւերժացնելու, այլ ոչ թէ մեռած ձևական տօնակատարութեամբ։ Ուստի վարչութիւնը ներկայումս զբաղված է այն հարցի քննութեամբ, թէ ինչ միջոցով է աւելի յարմար այդ բանը անելու։

Մենք շատ անգամներ ենք գրել, բողոքել այն բանի դէմ, որ մեզ մօտ առ հասարակ չափազանց շատ է արհամարհվում և մեր բոլոր հասարակական գործերը միշտ կենտրօնացած են լինում «հասարակական գործիչների» մի փոքրիկ խմբակի ձեռքին, որը միշտ իրան հայ հասարակութեան ներկայացուցիչ է համարում և այդ անուան տակ գործում։

Վերջերս Ընկերութեան վարչութիւնը ժողով է ունենում որոշելու համար Ընկերութեան յոբելեանի տօնը յաւերժացնելու ձևը։ Հրաւիրված են լինում և մի շարք կողմնակի անձնաւորութիւններ, վարչութեան ընտրութեամբ։ Ի հարկէ աւելն մի գործի դեկավար մարմնի իրաւունքն է անելու այն, ինչ ինքն է ցանկանում, իրական տեսակէտից։ Սակայն մի հիմնարկութեան յոբելեանը յաւերժացնելու ձևի մասին խորհրդակցելիս, մի պատկառելի հիմնարկութեան, որի ճակատին գրոշմված է «Բագուի Հայոց Մարդասիրական Ընկ.» և որը մի մանաւոր հիմնարկութիւն չէ, այլ հասարակական մի կազմակերպութիւն, թեև էլ, որ այլ կերպ պիտի վարվի ընկ. վարչութիւնը։ Նա ոչ թէ մանաւոր խորհրդակցութիւն պիտի կազմէր ընտրեալ մարդկանց մի խմբակից, այլ պիտի աշխատէր խորհրդակցութեան հրաւիրել ոչ թէ իր ցանկացած ու ընտրած մարդկանց, այլ հասարակական լայն խաւերից ցանկացողներին։

Ինչ ասած, այդ մի ցաւոտ ու հիւանդոտ կողմն է մեր իրականութեան, որը վերացնելու համար երկար ու լուրջ աշխատանք է հարկաւոր և դրա մասին չէ մեր խօսքը։

Մենք կուզէինք կանգ առնել խորհրդակցութեան որոշումների գլխաւոր կէտի՝ յոբելեանը յաւերժացնելու նպատակայարմար միջոցի վրա։

Մեր ընթերցողները գիտեն, որ Ռուսաստանի հայ գաղթականության մեծ մասը բնակվում է Կովկասի տարբեր նահանգներում, ուր նրանք հաստատվել են 1828 թ. Ադրիանապոլսի հաշտության պայմանագրով։ Ռուսաստանի հայ գաղթականության մեծ մասը բնակվում է Կովկասի տարբեր նահանգներում, ուր նրանք հաստատվել են 1828 թ. Ադրիանապոլսի հաշտության պայմանագրով։

— 1913 ქრის მიწის ხარკის სახით გადასახადების სახით 11.413.350 ვედრო ღვინო, 383.390.400 ოკა ხორცი, 33.053.060 ოკა ფქვილი, 21.813.303 ოკა ყველი და სხვა ამგვარი პროდუქტები.

— ს. ქ. ფოთიდან ქალაქის ბანკში გადაიტანეს 13.334.559 მანეთი.

— ბათომის ფინანსთა განყოფილების ცნობით, 1913 წელს ბათომის ნავსადგურში შემოსულა 1300 ორთქმავლით და ნაოსნობა ჰქონია 1300 ორთქმავლით და ნაოსნობა ჰქონია 1300 ორთქმავლით და ნაოსნობა ჰქონია

Ա. Գ. ԽՈՐԵՆԱՑՈՒ—12—1 դ. վիպասրտ ի հին.
Գ. Գ. ՊԱՐՈՆՅԱՆ—1—2 դ. Ինքն իմ հին.
Ա. ՌԱՖՖՈՒ—10—11 դ. մանրապատմութիւն.
Ջ. Ր. ՌԱՖՖՈՒ—10—12 դ. մանկավարժական ի հին.
Ս. Ս. ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ—10—12 դ. մանկ. կոմպոզիտ.
Ա. ՊԵՐՃՈՒՄՈՎ—11—12 դ. ոգեղեն, վիպասրտ.
Գ. Ֆ. ՊԱՐՈՆՅԱՆ—11—12 դ. վիպասրտ.

ՊԱՏՐԱՍՏ Է ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆԻՆ

ՄԻ ՀԱՏՈՐ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ

Թոհմի անասնոց 30 ոչխարի, ոչխարի եւ ձուտ։ Ոչխարատուն, վառարան եւ ջրհոր։ Ցանկացողները կրնան դիմել Տիգրիս թաղ. Մորուսեան № 3, Ս. Գրիգորեանի տունը։

Ա. Ա. Ոսկանեան

ԿԱՐԻՔ ՉԿԱ ՀԱՅԵՐԷՆ ՀԱՍԱՐ

Ա. Ա. Ոսկանեան

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱՐԱՆ